

รูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 Domestic Tourism Typology after the Coronavirus Disease 2019 Epidemic

นิชา พิชัยวรุฒมะ^{1*}, อมราวดี บุญเรือง¹ และสุขุมล กล้าแสงใส²

Nicha Phichaiwaruttama^{1*}, Amarawadee Boonruang¹ and Sukhuman Klagsaengsai²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี, หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต, สาขาอุตสาหกรรมการบริการ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

¹ Undergraduate Student, Bachelor of Business Administration in Hospitality Industry, Walailak University

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ, สำนักวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

² Lecturer, Ph.D., Tourism and Hospitality Industry Program, School of Management, Walailak University

*Corresponding author, E-mail: nicha.pi@mail.wu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 384 ตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการเดินทางในระดับมากกับครอบครัว ($\bar{X}$ = 4.16) เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$ = 4.04) และคู่รัก ($\bar{X}$ = 3.96) โดยต้องการใช้จ่ายพาหนะส่วนตัวในการเดินทางระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61) และต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประเภทชายหาด เกาะ และน้ำตก สูงสุดเป็น 3 ลำดับแรก และ 2) ตัวแปรเพศ อาชีพ และรายได้ ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวในบางรูปแบบ ในขณะที่ตัวแปรอายุไม่ส่งผลต่อความต้องการฯ ที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: รูปแบบการท่องเที่ยว, นักท่องเที่ยวชาวไทย, เชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study needs of Thai tourists towards domestic tourism after the coronavirus disease 2019 epidemic situation and 2) to examine significance difference between the means of tourists' desires toward domestic tourism typology classified by demographic variables. The researcher used a questionnaire to collect quantitative data from a sample of 384 Thai tourists using a accidental random sampling technique. The results showed that: 1) The majority of

tourists had a high level of travel needs with their families ($\bar{X}$ = 4.16), colleagues ($\bar{X}$ = 4.04) and couples ($\bar{X}$ = 3.96). Most of respondents prefer traveling with their private transport ($\bar{X}$ = 4.61) as well as natural related tourism (sea, island, or waterfall) and 2) independent variables; gender, occupation, and income demonstrated some statistical significance on mean difference on domestic tourism typology whereas age was exceptional.

Keywords: Tourism Typology, Domestic Thai Tourists, Coronavirus Disease 2019 Epidemic

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ล่าสุดเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2565 มีจำนวนยอดผู้ติดเชื้อทั่วโลกรวม 369,955,520 ราย และมีจำนวนผู้เสียชีวิตรวม 5,666,379 ราย (Association American Library, 2022) จากสถานการณ์ปัจจุบันนี้ทำให้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การส่งออกบริการหรือภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบนั้นมีความรุนแรงกว่าประเทศอื่น ๆ และประเทศไทยพึ่งพานักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่าประเทศอื่น ๆ (วศิน โรจยารุณ, 2564, หน้า 2) ซึ่งข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนน้อยกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเมื่อเข้าสู่ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดพบว่ารายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยสร้างรายได้มากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คาดการณ์ว่ากลุ่มเป้าหมายหลักในการฟื้นฟูเศรษฐกิจภาคการท่องเที่ยวของไทยจะมุ่งเน้นฟื้นฟูการท่องเที่ยวแบบภายในประเทศ (Domestic) เป็นอันดับแรก เนื่องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ ททท. เตรียมจัดทำแผนฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายใต้ชื่อ “ฟินิกซ์ แพลน” (ประชาชาติธุรกิจ, 2563) ครอบคลุมระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ 2564-2465 โดยมีความหมายว่า การท่องเที่ยวเป็นอมตะ แม้จะตายแล้วก็ฟื้นคืนชีพได้เหมือนดังนกฟินิกซ์ เพื่อปลุกปั้นการท่องเที่ยวให้กลับมามีชีวิตอีกครั้งหลังจากเผชิญวิกฤตอย่างรุนแรงในปี 2564 โดยเน้นหนักในการลดการพึ่งพิงนักท่องเที่ยวต่างชาติและเน้นทำตลาดศักยภาพหารายได้มากกว่าปริมาณ เพื่อรับมือโลกยุคหลังโควิด (Techasriamornrat, 2564)

จากงานวิจัยของบริสุทธิ์ แสนคำ (2564, น. 149) ระบุว่า หลังสถานการณ์การการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 71 มีความต้องการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในประเทศร้อยละ 84 และแน่นอนว่าสิ่งที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวได้ก็คือ รูปแบบการท่องเที่ยว โดยรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมไปมากที่สุด 10 อันดับก่อนสถานการณ์การการแพร่ระบาดฯ ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ ตามลำดับ (Khunnaiver, 2019) ซึ่งสถานการณ์การการแพร่ระบาดฯ ยังส่งผล

ต่อความสนใจและต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีงานใดที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวไปหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ นอกจากนี้ มีการวิจัยพบว่าตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อแรงจูงใจ (Kara, N. S., & Mkwizu, K. H., 2020) กิจกรรมการท่องเที่ยว Nasra, K. 2016 และรูปแบบการท่องเที่ยว (UKEssays, 2018) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นช่องว่างของการวิจัยว่ายังไม่มีงานวิจัยใดศึกษาทดสอบเกี่ยวกับตัวแปรประชากรศาสตร์และรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อม วางแผน พัฒนา และปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยวให้ตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

, องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี พ.ศ. 2506 (ค.ศ. 1963) และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การท่องเที่ยว” ไว้ว่า “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่ เพื่อการประกอบอาชีพ เป็นหลักฐานหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร” การท่องเที่ยวเป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ชนกฤต สังข์เฉย, 2550, น.38; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561) สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีเงื่อนไขตามหลักสากลดังต่อไปนี้ คือ 1) ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2) ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และ 3) ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ (Goeldner & Ritchie, 2006)

จากคำนิยามต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางออกจากสภาพแวดล้อมปกติ เช่น บ้าน ที่ทำงาน ไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นการชั่วคราวทั้งภายในและระหว่างประเทศ ด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา ธุรกิจ ประชุมสัมมนา หรืออื่นใด แต่ต้องไม่เป็นการได้มาซึ่งรายได้จากสถานที่ที่ไปถึงนั้น ๆ

2. รูปแบบการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก UNWTO (1997) กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว ได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์

2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี และการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท

3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์ การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม และการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวตามความสำคัญ และสภาพแวดล้อม ได้ 12 ประเภทดังนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ 3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) 4) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 5) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ 6) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 7) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ 8) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด 9) แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก 10) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ 11) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ 12) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง

3. ความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

Bangkokbiznews. (2563) กล่าวถึง นักท่องเที่ยวจะยังคงหาวิธีตอบสนองต่อความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวเท่าที่สามารถทำได้ครบโดที่มาตรฐานความปลอดภัยที่ดี ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะต้องปรับตัวให้ทันกับความต้องการที่เปลี่ยนไปของนักเดินทาง ผลสำรวจยังเผยศักยภาพในการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีการเปิดให้เดินทางภายในประเทศ รวมถึงนักท่องเที่ยวยังแสดงความสนใจในการไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนท้องถิ่น

Krungthai COMPASS (2020) อ้างถึงใน กฤษณะเดช เจริญสุธาสินี และคณะ (2564) มองว่าการท่องเที่ยวในยุค New Normal คือ “เที่ยวไทย เที่ยวใกล้ และเที่ยวปลอดภัย” โดยพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนไทยจะเปลี่ยนไปโดยคนไทยมีแนวโน้มที่จะเลือกท่องเที่ยวเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก และจะเลือกสถานที่ท่องเที่ยวใกล้ ๆ สามารถขับรถไปถึงในระยะเวลานั้น

4. ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

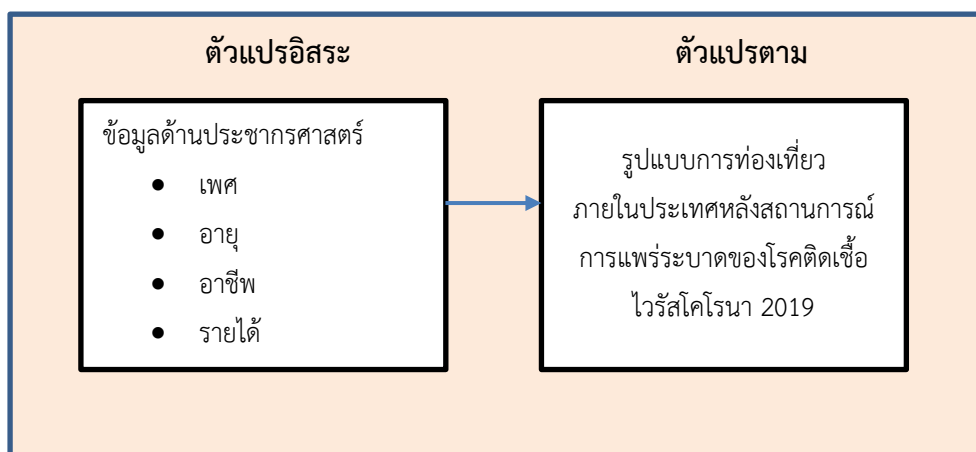
จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยในปี 2563 เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการล็อกดาวน์ประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของไทยเป็นวงกว้างอย่างเห็นได้ชัด และอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงคือ กลุ่มสายการบิน ที่รายได้หลักมีการพึ่งพาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากต่างชาติในระดับสูง โดยรายได้ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่างก็ปรับตัวลดลง และคาดว่าหลายบริษัทจะยังขาดทุนต่อเนื่องอีกในปี 2564 (THE STANDARD TEAM, 2564) ทีมข่าว True ID กล่าวถึง ผลกระทบ 5 ด้านของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ ผลกระทบด้านการจ้างงาน ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวและการบิน ผลกระทบด้านการส่งออก ผลกระทบด้านการศึกษา และผลกระทบด้านสุขภาพ (Muzika, 2564)

5. แนวทางการฟื้นฟูเศรษฐกิจภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2563) กล่าวว่า เป้าหมายและประเด็นสำคัญ เพื่อรองรับการฟื้นฟูและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้านการท่องเที่ยว มีเป้าหมายการฟื้นฟูและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเป้าหมายสำคัญคือ การเปลี่ยนลักษณะการท่องเที่ยวจากกลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มเล็ก และเน้นเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยมุ่งไปสู่การท่องเที่ยว 3 แบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (wellness tourism) การท่องเที่ยวร่วมกับการรักษา (medical tourism) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรืออาหาร นอกจากนี้ “ฟินิกซ์แพลน” เป็นแผนการฟื้นฟูการท่องเที่ยวไทยในปี 2564 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปลุกปั้นการท่องเที่ยวของไทยให้กลับมามีชีวิตชีวอีกครั้งหลังจากเผชิญวิกฤติรุนแรงในปี 2563 โดยแนวทางหลักคือ การเน้นส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ ผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฟื้นตัว และช่วยสนับสนุนการเติบโตของ GDP เพื่อให้เศรษฐกิจไทยกลับมาเข้มแข็งได้ในระดับเดียวกับก่อนที่จะเกิดวิกฤติ (ครองขวัญ รอดหมวน, 2563)

6. กรอบแนวคิด

งานวิจัยนี้ออกแบบภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ มีตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสรุปตัวแปรสำคัญได้ 4 ตัวแปรคือ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ (ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ และคณะ, 2563; สุมล บุนนาค, 2563; Wachyuni, S.S. and Kusumaningrum, D.A., 2020) ในขณะที่ตัวแปรตามเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศฯ จำนวน 11 รูปแบบตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) (รูปที่ 1)

รูปที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative) เก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีจำนวนมากและไม่ทราบจำนวนประชากร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Cochran (1977) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($n = z^2 / 4e^2$) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 384 ตัวอย่าง และใช้แบบสอบถาม (ออนไลน์) เป็นเครื่องมือการวิจัยในการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม 2564 มีการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และใช้ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อย่างน้อย 0.5 และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) 30 ตัวอย่าง ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.81 ซึ่งมากกว่า 0.7 จึงถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้

แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close Ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open Ended Questions) โดยคำถามปลายปิดใช้มาตรวัดระดับนามบัญญัติ เรียงอันดับ และประมาณค่า ส่วนข้อคำถามปลายเปิดเป็นส่วนของข้อเสนอแนะ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ 1) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีการตอบข้อมูลไม่สมบูรณ์ออก 2) ลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถาม 3) ประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test และ F-test)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 243 คน (63.3%) และเพศชาย 141 คน (36.7%) อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 21-30 ปี (170 คน หรือ 44.3%) รองลงมาคือกลุ่มอายุ 31-40 ปี (96 คน หรือ 25%) กลุ่มอายุ 41-50 ปี (51 คน หรือ 13.3%) กลุ่มอายุเกิน 50 ปี (38 คน หรือ 9.9%) และ กลุ่มอายุ 18-20 ปี (29 คน หรือ 7.6%) ตามลำดับ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 38.8 (149 คน) เป็นนักเรียน/นักศึกษา ส่วนอีก 59.4% (228 คน) เป็นผู้ประกอบอาชีพ (ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 22.9%, พนักงานเอกชน 13.8%, รับจ้าง 12.0% และประกอบธุรกิจส่วนตัว 10.7%) และและอีก 1.8% (7 คน) เป็นข้าราชการบำนาญ และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 53.4% (205 คน) อยู่ในช่วง 5,001-20,000 บาท มีจำนวน 89 คน (23.2%) มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท อีก 57 คน (12.8%) มีรายได้ในช่วง 20,001-40,000 บาท อีก 33 คน (8.6%) มีรายได้เกิน 40,000 บาท

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ

2.1 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการเดินทางกับครอบครัว ($\bar{X} = 4.16$) เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.04$) และคู่รัก ($\bar{X} = 3.96$) ในระดับมาก โดย 175 คน (45.6%) ต้องการเดินทางกับคู่รักในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนน้อยต้องการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับญาติ (ตารางที่ 1) ในส่วนของรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางนั้น ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวต้องการใช้ยานพาหนะส่วนตัว ($\bar{X} = 4.61$) ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ มากกว่าการใช้บริการสาธารณะ ($\bar{X} = 3.36$) หรือบริการเช่าเหมา ($\bar{X} = 2.64$) (ตารางที่ 2) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะวุฒิ ทองประกอบ (2564) ที่พบว่า หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คนไทยท่องเที่ยวทริประยะสั้นภายในประเทศ และต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติและเป็นการเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัวเป็นเหตุผลอันดับแรก รวมทั้งต้องการความสะดวกสบายในการเดินทางมากขึ้น หากเป็นรถสาธารณะก็ต้องเพียงพอ ได้มาตรฐาน และปลอดภัย (ธณกร กิตติพรเดชธร และทิตติธิดา บุญเยี่ยม, 2564)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มคนที่ต้องการร่วมเดินทาง (n=384)

กลุ่มคนที่ร่วมเดินทาง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1) เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	164 (42.7)	110 (28.6)	80 (20.8)	24 (6.3)	6 (1.6)	4.04	1.01	มาก
2) ครอบครัว	163 (42.4)	134 (34.9)	75 (19.5)	11 (2.9)	1 (0.3)	4.16	0.85	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มคนที่ร่วมเดินทาง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
3) คู่รัก	175 (45.6)	105 (27.3)	48 (12.5)	27 (7.0)	29 (7.6)	3.96	1.24	มาก
4) ญาติ	33 (8.6)	91 (23.7)	117 (30.5)	101 (26.3)	42 (10.9)	2.92	1.13	ปานกลาง
5) เดินทางคนเดียว	82 (21.4)	96 (25.0)	108 (28.1)	48 (12.5)	50 (13.0)	3.29	1.29	มาก

ตารางที่ 2: ค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบยานพาหนะที่ต้องการใช้ในการเดินทาง (n=384)

ประเภทของยานพาหนะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
1) ยานพาหนะส่วนบุคคล	277 (72.1)	78 (20.3)	22 (5.7)	3 (0.8)	4 (1.0)	4.61	0.72	มากที่สุด
2) บริการสาธารณะ	74 (19.3)	109 (28.4)	113 (29.4)	58 (15.1)	30 (7.8)	3.36	1.17	มาก
3) ยานพาหนะเช่าเหมา	34 (8.9)	73 (19.0)	100 (26.0)	78 (20.3)	99 (25.8)	2.64	1.28	ปานกลาง

ในส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากกว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ (ตารางที่ 3) โดยนักท่องเที่ยวต้องการการท่องเที่ยวประเภทชายหาด ($\bar{x} = 4.30$) และเกาะ ($\bar{x} = 4.28$) มากที่สุด ตามด้วยการท่องเที่ยวประเภทน้ำตก ($\bar{x} = 4.23$) นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวแนวผจญภัย โดยนักท่องเที่ยวต้องการการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง ($\bar{x} = 3.98$) และรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{x} = 3.94$) ซึ่งสอดคล้องกับงานของอิทธิเทพ งามศิลป์เสถียร (2564) ที่สรุปไว้ว่าการเดินทางท่องเที่ยวด้วยกิจกรรมเชิงนิเวศและธรรมชาติ เช่น เดินป่า ปั่นเขา หรือการดำน้ำลึก จะเขามามีบทบาทมากขึ้นและเป็นการเดินทางเป็นกลุ่มที่เล็กลง ความเป็นส่วนตัวมากขึ้น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทาง (n=384)

รูปแบบของการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	202 (52.6)	121 (31.5)	50 (13.0)	4 (1.0)	7 (1.8)	4.32	0.87	มากที่สุด
2) การท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	59 (15.4)	161 (41.9)	119 (31.0)	30 (7.8)	15 (3.9)	3.57	0.97	มาก
3) การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	75 (19.5)	130 (33.9)	129 (33.6)	40 (10.4)	10 (2.6)	3.57	1.00	มาก
4) การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ	112 (29.2)	179 (46.6)	64 (16.7)	19 (4.9)	10 (2.6)	3.94	0.94	มาก
5) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	91 (23.7)	153 (39.8)	99 (25.8)	30 (7.8)	11 (2.9)	3.73	0.99	มาก
6) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	101 (26.3)	154 (40.1)	107 (27.9)	14 (3.6)	8 (2.1)	3.84	0.92	มาก
7) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	84 (21.9)	152 (39.6)	99 (25.8)	33 (8.6)	16 (4.2)	3.66	1.04	มาก
8) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทชายหาด	193 (50.3)	135 (35.2)	41 (10.7)	11 (2.9)	4 (1.0)	4.30	0.85	มากที่สุด
9) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทน้ำตก	184 (47.9)	128 (33.3)	56 (14.6)	11 (2.9)	5 (1.3)	4.23	0.89	มากที่สุด
10) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ	118 (30.7)	140 (36.5)	82 (21.4)	22 (5.7)	22 (5.7)	3.80	1.10	มาก
11) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ	176 (45.8)	162 (42.2)	31 (8.1)	8 (2.1)	7 (1.8)	4.28	0.84	มากที่สุด
12) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง	135 (35.2)	151 (39.3)	70 (18.2)	12 (3.1)	16 (4.2)	3.98	1.01	มาก

ตารางที่ 4 ความพร้อมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=384)

ความพร้อม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านการรับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019		
1) รับวัคซีนครบ 2 เข็มแล้ว	194	50.50
2) รับวัคซีนแล้วแต่ยังไม่ครบ 2 เข็ม	98	25.50
3) ยังไม่รับวัคซีน แต่ลงทะเบียนแล้วและอยู่ระหว่างรอรับวัคซีน	67	17.40
4) ยังไม่รับวัคซีน แต่ยังไม่ลงทะเบียน	19	4.90
5) ไม่ต้องการรับวัคซีน	6	1.60
2. ความพร้อมด้านการเงินต่อการท่องเที่ยว 1 ครั้ง		
1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท	70	18.20
2) 2,001 – 3,000 บาท	130	33.90
3) 3,001 – 4,000 บาท	73	19.00
4) 4,001 – 5,000 บาท	45	11.70
5) มากกว่า 5,000 บาท	66	17.20
3. การวางแผนเดินทางท่องเที่ยวหลังโควิด-19		
1) มีการวางแผนเดินทางท่องเที่ยวแล้ว	149	38.80
2) ยังไม่มีการวางแผนเดินทางท่องเที่ยว	235	61.20

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ซึ่งอยู่ภายใต้สมมติฐาน “ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่แตกต่างกัน”

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ตัวแปรต้น 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ พบว่า กลุ่มอายุที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวฯ ที่แตกต่างกัน ในขณะที่ตัวแปรเพศ อายุ และอาชีพ ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในบางรูปแบบ สรุปตาม 3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) เพศ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวหญิง ($\bar{X}=3.60$) มีความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสูงกว่านักท่องเที่ยวชาย ($\bar{X}=3.81$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวดูรูปแบบการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ (n=384)

เพศและรูปแบบการท่องเที่ยว	n	$\bar{x}$	SD	t	df	P-value
<u>การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม</u>						
เพศชาย	141	3.60	1.0273	-1.985	280.597	0.048
เพศหญิง	243	3.81	.9763			

2) อาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการดูรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันบางรูปแบบ คือ การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการดูรูปแบบการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์สูงกว่ากลุ่มพนักงานเอกชนและกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในขณะที่กลุ่มนักเรียน/นักศึกษามีความต้องการดูรูปแบบการท่องเที่ยวทางนันทนาการสูงที่สุดกว่าทุกกลุ่มอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.000$) ส่วนกลุ่มอาชีพรับจ้างมีความต้องการดูรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสูงที่สุดหากเทียบกับกลุ่มพนักงานเอกชนและกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวดูรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำแนกตามอาชีพ (n=384)

อาชีพและรูปแบบการท่องเที่ยว	F	P-Value	$\bar{x}$	SD	1	2	3	4	5	6
<u>การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์</u>										
1. นักเรียน/นักศึกษา	3.395	.005	3.3758	1.03634	-	.001*	-	-	.007*	-
2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ			3.8295	.84719	-	-	-	-	-	-
3. พนักงานเอกชน			3.4717	1.10251	-	.038*	-	-	-	-
4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย			3.5122	1.05171	-	-	-	-	-	-
5. รับจ้าง			3.8261	.85126	-	-	-	-	-	-
6. อื่นๆ			4.0000	1.00000	-	-	-	-	-	-
<u>การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ</u>										
1. นักเรียน/นักศึกษา	4.794	.000	4.2148	.76727	-	.001*	.009*	.008*	.006*	.003*
2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ			3.7955	1.04121	-	-	-	-	-	-
3. พนักงานเอกชน			3.8302	1.08727	-	-	-	-	-	-
4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย			3.7805	.88069	-	-	-	-	-	-
5. รับจ้าง			3.7826	.86700	-	-	-	-	-	-
6. อื่นๆ			3.1429	1.46385	-	-	-	-	-	-
<u>การท่องเที่ยวเชิงเกษตร</u>										
1. นักเรียน/นักศึกษา	3.806	.002	3.4497	1.12368	-	.001*	-	-	.001*	-
2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ			3.9205	.91251	-	-	.021*	-	-	-

อาชีพและรูปแบบ การท่องเที่ยว	F	P-Value	$\bar{x}$	SD	1	2	3	4	5	6
รัฐวิสาหกิจ										
3. พนักงานเอกชน			3.5094	1.10284	-	-	-	-	.013*	-
4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย			3.7073	.98092	-	-	-	-	-	-
5. รับจ้าง			4.0217	.71458	-	-	-	-	-	-
6. อื่น ๆ			3.5714	1.39728	-	-	-	-	-	-

3) รายได้ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต่างกันบางรูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ-ถ้า และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ-แก่ง โดยในภาพรวมพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวใน 4 รูปแบบข้างต้นสูงกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
จำแนกตามรายได้ (n=384)

รายได้และรูปแบบ การท่องเที่ยว	F	P-Value	$\bar{x}$	SD	1	2	3	4	5	6	7
<u>การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</u>	3.481	.002									
1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บ.			4.4494	.79788	-	-	-	.002*	-	-	.002*
2. 5,100-10,000 บ.			4.3710	.79088	-	-	-	.006*	-	-	.006*
3. 10,001-20,000 บ.			4.4568	.72542	-	-	-	.002*	-	-	.002*
4. 20,001-30,000 บ.			3.9143	1.17251	-	-	-	-	-	-	-
5. 30,001-40,000 บ.			4.1364	.94089	-	-	-	-	-	-	-
6. 40,001-50,000 บ.			4.3333	.65134	-	-	-	-	-	-	-
7. มากกว่า 50,000 บ.			3.8095	1.24976	-	-	-	-	-	-	-
<u>การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ</u>	4.067	.001									
1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บ.			4.1461	.81951	-	-	-	-	.006*	.000*	.006*
2. 5,100-10,000 บ.			4.0081	.78083	-	-	-	-	.031*	.001*	.027*
3. 10,001-20,000 บ.			4.0123	.76638	-	-	-	-	-	.001*	.031*
4. 20,001-30,000 บ.			3.8857	1.15737	-	-	-	-	-	.010*	-
5. 30,001-40,000 บ.			3.5455	1.29935	-	-	-	-	-	-	-
6. 40,001-50,000 บ.			3.0833	1.08362	-	-	-	-	-	-	-
7. มากกว่า 50,000 บ.			3.5238	1.50396	-	-	-	-	-	-	-
<u>การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ-ถ้า</u>	2.556	.019									
1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บ.			3.8427	1.20509	-	-	-	-	-	.013*	-
2. 5,100-10,000 บ.			3.9597	.97446	-	-	-	.017*	-	.004*	-
3. 10,001-20,000 บ.			3.9259	.91894	-	-	-	.035*	-	.007*	-
4. 20,001-30,000 บ.			3.4571	1.19663	-	-	-	-	-	-	-
5. 30,001-40,000 บ.			3.5909	1.36832	-	-	-	-	-	-	-
6. 40,001-50,000 บ.			3.0000	1.04447	-	-	-	-	-	-	-

รายได้และรูปแบบ การท่องเที่ยว	F	P-Value	$\bar{x}$	SD	1	2	3	4	5	6	7
7. มากกว่า 50,000 บ.			3.5714	1.43427	-	-	-	-	-	-	-
การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ-แก่ง	3.672	.001									
1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บ.			4.0449	.98754	-	-	-	-	.008*	.021*	-
2. 5,100-10,000 บ.			4.0565	.84874	-	-	-	-	.005*	.017*	-
3. 10,001-20,000 บ.			4.2222	.85147	-	-	-	-	.001*	.004*	.014*
4. 20,001-30,000 บ.			3.8000	1.20782	-	-	-	-	-	-	-
5. 30,001-40,000 บ.			3.4091	1.46902	-	-	-	-	-	-	-
6. 40,001-50,000 บ.			3.3333	.98473	-	-	-	-	-	-	-
7. มากกว่า 50,000 บ.			3.6190	1.35927	-	-	-	-	-	-	-

ข้อเสนอแนะ

1. สถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร หรือภาคบริการต่าง ๆ ควรมีการเตรียมความพร้อมหรือกิจกรรมสำหรับการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เป็นกลุ่มครอบครัว หรือจำนวนสมาชิกในการเดินทางน้อยลง และเดินทางด้วยยานพาหนะส่วนตัวมากยิ่งขึ้น
2. ความพร้อมทางการเงินหรือการยืมดีจ่ายสำหรับการท่องเที่ยวแต่ละครั้งมีจำนวนที่จำกัด ดังนั้นผู้ประกอบการหรือภาคบริการต้องเตรียมกลยุทธ์ทางการตลาดในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่คุ้มค่า
3. สำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต อาจมีการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวร่วมสมัย ที่เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว โดยสามารถศึกษาได้จากทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). มาตรการด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อรองรับการฟื้นฟูและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ. กรุงเทพมหานคร.
- กฤษณะเดช เจริญสุธาสนี และคณะ. (2564). โครงการการถ่ายทอดนวัตกรรมท่องเที่ยวคุณค่าสูงสำหรับ New Normal หลังวิกฤติการณ์ COVID-19. รายงานวิจัย. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- ครองขวัญ รอดหมวน. (2563). “ฟินิกส์แพลน” พื้นที่ท่องเที่ยวไทย. ไทยโพสต์. เข้าถึงเมื่อ 13 กรกฎาคม 2564 ทาง <https://www.thaipost.net/main/detail/86128>
- ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ, อมรฤทัย ภูสนาม, และ และอรอนงค์ เดชมณ. 2563. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนไทยหลังยุคโควิด 19.
- ธนภุต สังข์เฉย. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ. กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.

- ปิยะวุฒิ ทองประกอบ. (มีนาคม 2564). สำนวณเผย หลังโควิด-19 คนไทยท่องเที่ยวทริประยะสั้นและ
ต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติ. Lifestyle. Best Living Taste. เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2564
ทาง <https://www.bltbangkok.com/lifestyle/34133/>
- ประชาชาติธุรกิจ. (29 พฤศจิกายน 2563). ททท.มองข้ามชอต “เที่ยวไทย” คาดปี’65-รายได้ดีดกลับ
2.5 ล้านล้าน. เข้าถึงได้จาก ประชาชาติธุรกิจ:
<https://www.prachachat.net/tourism/news-563626>
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2561). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- รณกร กิตติพรเดชาธร และ ทิฐิตา บุญเยี่ยม. (2564). การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังการเกิดโรค
ระบาด: บทบาทของความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรม
บริการ*, 4(2), 633-646.
- วสิน โรจน์ารณ. (5 มกราคม 2564). 2564 เศรษฐกิจป็นลูสู่โควิด: ยกที่ 2 เริ่มแล้ว!!! ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2.
- สุมล บุณนาค. 2563. *การวิเคราะห์เส้นทางความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อ
รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล*.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). *ประเภทการท่องเที่ยว*. สถิติทางการประเทศไทย. เข้าถึงเมื่อ 25
กรกฎาคม 2564. ทาง
http://osthailand.nic.go.th/masterplan_area/userfiles/files/Tourism.pdf.
- อติเทพ งามศิลปเสถียร. (2564). แนวโน้มการขับเคลื่อนไปข้างหน้าของการท่องเที่ยวประเทศไทยภายใต้
สถานการณ์ความปกติระยะถัดไป. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(12),
361-374.
- American Library Association. (2022). *Report Coronavirus Cases*. Retrieved 29 January
2022 from <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
- Bangkokbiznews. (2020). Booking.com เผยแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย หลังโควิด-19.
Nation Group. เข้าถึงเมื่อ 6 สิงหาคม 2564 ทาง
<https://www.bangkokbiznews.com/tech/909641>
- Goeldner, C., & Ritchie, J.R.B. (2006). *Tourism: principles, practices, Philosophies* (10th ed.).
Hoboken: Wiley.
- Kara, N. S., & Mkwizu, K. H. (2020). Demographic factors and travel motivation among
leisure tourists in Tanzania. *International Hospitality Review*, 34(1), 81-103.
doi:10.1108/IHR-01-2020-0002

- Khunnaiver. (10 ตุลาคม 2019). *นำรู้จักกับ 10 รูปแบบการท่องเที่ยวยอดนิยม ที่คนชอบกันมากที่สุด แล้วคุณล่ะชอบการท่องเที่ยวแบบไหน*. เข้าถึงได้จาก คุณนายเวอร์เทอร์ชอบเที่ยวกินนอน:
<https://khunnaiver.blogspot.com/2019/10/10-type-of-tourism-popular.html>
- Muzika. 30 มิถุนายน 2564. *tureid*. เข้าถึงได้จาก อัปเดตยอดล่าสุด ผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 รอบโลก COVID-19 30 มิถุนายน 64 ไทยผู้เสียชีวิตรวมขึ้น 2 พันราย:
<https://travel.trueid.net/detail/EpwDxDy0Jd17>
- Nasra, K. (2016). Demographic Factors and Preference for Travel Activities among Tourists in Tanzania. *International Journal of Science Arts and Commerce*, 1(3), 9-26).
- Techasriamornrat, Sirarom. (มกราคม 2564). 'ท่องเที่ยวจะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป' คุยเรื่องท่องเที่ยวไทยในโลกหลังโควิดกับ ผู้ว่า ททท. เข้าถึงได้จาก today: <https://workpointtoday.com/tat-interview-tourism-future/>
- THE STANDARD TEAM. (29 มกราคม 2564). *UNWTO ระบุ โควิด-19 ทำปี 2020 เป็นปีที่เลวร้ายที่สุดของประวัติศาสตร์อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. เข้าถึงได้จาก THE STANDARD TEAM:
<https://thestandard.co/unwto-report-2020-is-the-worst-year-for-tourism/>
- UKEssays. (November 2018). How demographic factors affect tourism typology of a given destination. Retrieved from
<https://www.ukessays.com/assignments/demographic-factors-affecting-tourism-destination-1390-2021.php?vref=1>
- United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (1997). International tourism: aglobalperspective. Madrid: UNWTO.
- Wachyuni, Suci Sandi and Kusumaningrum, Dewi Ayu. 2020. *The Effect of COVID-19 Pandemic: How are the Future Tourist Behavior?*